

Brabants Dagblad
2 juni 2010

School met onbevoegde leraren is ongeloofwaardig

door Bas Jongenelen

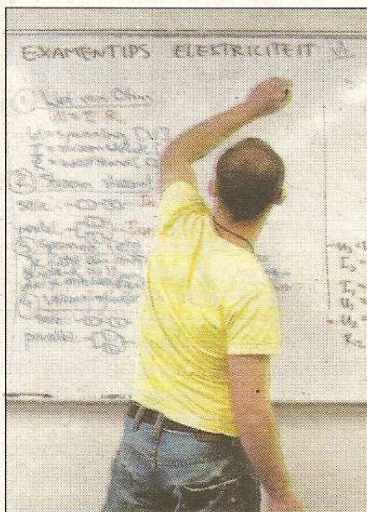
Op het voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) worden de lessen in toenemende mate gegeven door docenten die niet bevoegd zijn. Door het docententekort zijn scholen meer en meer geneigd leraren zonder diploma aan te nemen: liever een onbevoegde dan geen docent voor de klas.

Daar lijkt iets in te zitten, maar het is beter deze tendens te keren. In de eerste plaats vind ik het vreemd dat het überhaupt toegestaan is om ongediplomeerd voor de klas te staan. Een tandarts zonder diploma mag geen praktijk uitoefenen en een piloot zonder brevet mag niet vliegen. Voor scholen telt dit blijkbaar niet; vreemd, omdat school te maken heeft met de toekomst van kinderen en dus met de toekomst van het land.

Scholen moeten hun onbevoegde docenten naar de lerarenopleiding sturen. Ouders dienen hier bovenop te zitten, zij moeten de schoolleiding vragen welke ongediplomeerde docenten lesgeven.

Ten tweede snap ik niet dat schoolleiders niet in actie komen. Scholen hebben moeite vacatures op te vullen, maar een schoolbestuurder maakt zich zelden sterk voor een hoger lerarensalaris, kleinere klassen en minder lesuren per week. Waar blijft die demonstratie van schoolleiders op het Binnenhof? De onbevoegde docent die tegen eindexamenleerlingen zegt dat ze hard moeten werken voor hun diploma is totaal ongeloofwaardig: 'U hebt zelf toch ook niet het juiste papiertje om hier voor de klas te staan?' Niet alleen de docent is ongeloofwaardig, maar hiermee ook de hele school.

Mijn derde punt: de kwaliteit van de school. Hoe hoger de opleiding van de leraar, hoe meer succes zijn leerlingen behalen in een vervolgstudie en/of beroep, blijkt uit onderzoek. In de vierjarige studie voor een schoolvak leer je veel

'Steeds meer onbevoegden staan voor de klas'.

foto Ilvy Njikiktjen/ANP

over onderwijskunde, pedagogiek en didactiek, maar ook over vakinhoud. Mijn studenten moeten niet alleen over spelling en grammatica alles weten, maar ook over fonologie, *De avonden* (Reve), *Tirza* (Grunberg) en nog veel meer. Dit alles heet de kennisbasis. Persoonlijk vind ik dat deze basis nog uitgebreider zou moeten worden, studenten aan de lerarenopleiding zouden nog meer vakinhoud moeten krijgen, van een nog hoger niveau. Onbevoegde leraren kunnen niet tippen aan de kwaliteit van de bevoegde - hoe leuk ze ook omgaan met de kinderen. Bij de lera-

Onbevoegde leraren kunnen niet tippen aan de kwaliteit van de bevoegde

renopleiding Nederlands zijn de afgelopen anderhalf jaar ruim 500 e-mailwisselingen geweest met docenten die snel hun diploma willen halen: 'Ik sta al jaren voor de klas, hoeveel vrijstellingen kan ik krijgen?' Al jaren ongekwalificeerd voor de klas? Wat is dat voor

school die dat goed vindt? En wie zegt dat je het goed doet? In ieder geval heb je geen aantoonbare kennis van eindtermen en van hoe je proefwerken moet beoordelen. Iemand schreef in een mail: 'Een 4-jarige opleiding beginnen is niet mijn intentie.' - deze persoon wil zijn bevoegdheid dus kopen. Of: 'Ik heb een bevoegdheid voor het basisonderwijs, dan kan ik wel binnen twee jaar docent Nederlands worden.' Nee, dat kan meestal niet zo snel. De kennisbasis voor onderwijzer basisschool is echt anders dan die voor docent vo en mbo; de kennisbasis die je daarvoor nodig hebt, vergt al twee jaar studie aan een dagopleiding. Wie de opleiding in deeltijd doet, moet meer tijd investeren. Dus blijven veel basisschoolleraren onbevoegd Nederlands geven op de middelbare school. Deze docenten kunnen geen eisen stellen aan hun leerlingen, omdat zij zelf er de kantjes van af willen lopen bij hun eigen diplomering. Gelukkig zijn er onbevoegde docenten die er wel wat aan doen. Zij schrijven zich in als deeltijdstudent aan de lerarenopleiding. Eigenlijk vind ik dat zij pas na hun diplomering voor de klas mogen, doch de nood van het docententekort breekt wet. Deze leraren begrijpen hoe het zit, zij werken keihard om dat hoge niveau te halen, zij blokken op de kennisbasis. Zodat zij de kwaliteit kunnen bieden waar de leerlingen recht op hebben. Toch zijn er nog genoeg scholen die ongekwalificeerde docenten niet naar de opleiding sturen, ondanks dat de regering geld beschikbaar stelt via de lerarenbeurs. Het wordt tijd dat er openbaar wordt gemaakt welke scholen hun onbevoegde docenten aan laten prutsen met leerlingen.

Bas Jongenelen is docent Nederlands aan de Fontys Lerarenopleiding Tilburg en bestuurslid van de Landelijke Vereniging Van Neerlandici. Die houdt zaterdag het congres 'Wat moet de leraar Nederlands?'. Van 13.30 tot 17.00 uur op de Universiteit Utrecht.